

Дідик Оксана

студентка гр. ФМСМ-11,

Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль

Науковий керівник: д-р. екон. наук, професор Сидорович О. Ю.

ПОДАТКОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Повномасштабне вторгнення Російської Федерації в Україну триває більше 16 місяців, увесь цей час українці спільними силами крокували до перемоги. Проте, важливо розуміти, що перемогу наближають не лише військові та стратегічні дії, а й економічні. Бізнес в Україні все ще існує, але потребує значної підтримки з боку держави. Багато підприємств були знищені або були вимушені переїжджати, а деякі закрилися.

Податки є дуже важливою складовою економічного становища країни як в мирний час так і військовий. Вони виступають основою надходжень до бюджету.

Одна з найголовніших задач влади – це зробити все можливе задля спрощення життя громадянам в період війни, також це стосується малого та середнього бізнесу. Для цього було запущено чимало програм для підтримки українського бізнесу під час війни, більшу частку податкового навантаження зняли з підприємців. Основними аспектами змін стали:

- Мораторій на податкові перевірки;
- Відтермінування сплати податків, не нараховується пеня;
- Звільняється від оподаткування благодійність, гуманітарна допомога;
- Не здійснюється реєстрація податкових накладних в ЄРПН;
- Пільгове оподаткування нафтопродуктів;
- Ставка єдиного податку 2% для платників III групи;
- Звільнення від оподаткування об'єктів на окупованих територіях та тих, де ведуться бойові дії;
- Часткове звільнення від сплати ЄСВ.

Внаслідок цього за підсумками 2022 року спостерігалось суттєве зменшення податкових надходжень. В 2023 році рішенням уряду затверджено зміни до податкового законодавства, які направлені на відновлення довоєнного стану системи оподаткування. Законопроектом вносяться зміни до Податкового кодексу України та низки законів, якими передбачено з 1 липня 2023 року скасування дії окремих норм законодавчих актів, запроваджених на період до припинення або скасування воєнного стану на території України, зокрема:

- Скасовується можливість для ФОП та юридичних осіб бути платниками єдиного податку III групи з застосуванням ставки у розмірі 2% від суми доходу;

- Скасовується можливість для ФОП платників єдиного податку I та II групи не сплачувати єдиний податок;
- Відновлюється проведення документальних перевірок;
- Відновлюються штрафні санкції за окремі порушення податкового законодавства [1].

Суттєвим нововведенням є порядок дій платника податків, у випадку втрати первинних бухгалтерських документів через бойові дії чи окупацію. При цьому, платник податків зобов'язаний подати до податкової служби, у довільній формі звернення про знищення або неможливість вивезення первинних документів. Після цього платник податку, отримує імунітет від податкових перевірок, а показники фінансової звітності не можуть бути піддані сумніву через відсутність виправних первинних документів. Тут вступає в силу презумпція правомірності дій платника податків [2].

Також великих змін зазнав акцизний податок, зокрема тимчасово, на період до припинення або скасування воєнного, надзвичайного стану на території України, встановлюється нульова ставка акцизного податку на наступні товари (продукцію) згідно УКТ ЗЕД: бензини моторні; важкі дистилляти; скраплений газ (пропан або суміш пропану з бутаном) та інші гази; бутан, ізобутан [3].

Підсумовуючи вище сказане, можна зробити висновки, що Україні необхідне якнайшвидше відновлення довоєнного стану оподаткування. Зменшення податкового тиску на бізнес відіграє важливу роль у адаптації до нової реальності, жорстокої масштабної війни. Зміни до податкової системи допомогли українському бізнесу вижити та навіть активізуватися, оскільки акумульовані кошти могли бути направлені на розвиток. Натомість, податки, що сплачуються бізнесом наповнюють бюджет, що прискорює спільну перемогу України.

Література

1. Податки під час війни: що змінилося для бізнесу. URL: https://biz.ligazakon.net/analytics/211250_podatki-pd-chas-vyni-shcho-zmnilosya-dlya-bznesu (дата звернення 13.05.2023)
2. Головань Т.В. Податкова політика в умовах воєнного стану. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/bitstream/>
3. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану : Закон України від 15 березня 2022 року No 2120-IX / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text>